

سوگند در قرآن کریم

میرسعید موسوی

www.ketab.ir

سراشنامه: موسوی، میر سعید، ۱۳۴۰

عنوان و نام پدیدآور: سوگند در قرآن کریم / نویسنده: میر سعید موسوی؛ ویراستار: سیده راحیل موسوی.

مشخصات نشر: نوشهر: ناسنگ، ۱۳۹۵. مشخصات ظاهری: ۹۳ ص. وضعیت فهرست نویسی: قیفا

یادداشت: عنوان دیگر: سوگند از منظر قرآن کریم. شناسه افزوده: موسوی، سیده راحیل، ۱۳۶۹ - ویراستار

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ م ۱۰۴/س ۹۳ BP رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹ شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۲۱۷۵۰

ISBN: 978-600-95717-9-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۱۷-۹-۶

سوگند از منظر قرآن کریم

نویسنده: میر سعید موسوی

ویراستار: سیده راحیل موسوی

طراح جلد: مریم حسینی میر مطلق

چاپ اول: ۱۳۹۵ قیمت: ۸۰۰۰ تومان شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۱۷-۹-۶ ISBN: 978-600-95717-9-6

انتشارات ناسنگ: نوشهر، خ شهید عمادالدین کریمی، خ گلزار، خ شاهد، پلاک ۲۷

تلفن: ۰۱۱-۵۲۱۴۴۳۶۲؛ پست الکترونیکی: nasir.nasang@hotmail.com

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
مقدمه	۷
فصل اول: مفهوم سوگند	
تعریف سوگند	۱۲
پیشینه سوگند	۱۵
فصل دوم: جایگاه سوگند در قرآن	
سوگندهای قرآن	۲۷
تحلیلی بر سوگندهای قرآن	۳۲
سوگندهای التماس قرآن	۳۳
سوگند خداوند	۳۴
سوگند پیامبران	۳۵
سوگند مردمان	۳۸
سوگند شیطان	۳۹
سوگندهای تحقیقی قرآن	۴۱
سوگندهای تحقیقی خداوند	۴۱
سوگندهای تحقیقی پیامبر (ص)	۴۶
سوگندهای تحقیقی مردم	۴۹
سوگند اهل بهشت و دوزخ	۵۱

حکمت‌های سوگند در قرآن

۵۲

سخن آخر

۸۶

فهرست منابع

۸۹

www.ketab.ir

مقدمه

انسان، همواره با اعتقاد به امور مقدس، از این نوع اعتقاد در موارد مختلف زندگی بهره می‌جوید. در طول اعصار و زمان‌های گذشته تاکنون انسان با پرستش چیزهایی که آنها را مقدس، فوق مادی و قدرت برتر شناخته است، حس بندگی خود را برآز کرده است. در این راه او به همه چیزهایی که به خدای او مرتبط است دست نهاده احترام نگریسته است. یکتاپرستان در ادیان مختلف الهی هم، چنین عقاید داشته و امور الهی و کتب آسمانی و آموزه‌های رسولان و سفیران الهی را محترم شمرده و با آنها ارتباط ویژه‌ای برقرار کرده‌اند. قسم خوردن، یکی از آداب و رسوم انسان‌هاست که در حقیقت نوعی اتصال کارها است به امر مقدس؛ بدین معنی که با قسم و سوگند، کسی یا چیز مقدسی را برای تأیید راستی سخن یا صحت انجام کار، یاد کرده و گواه می‌گیرند. در بسیاری از مواقع،

اختلاف‌ها و دعواها و مناقشات، بدون رجوع به امور مقدس و مورد احترام طرفین، پایان پذیرفته یا سخن مورد ادعا پذیرفته می‌شود.

بر روشن است که سوگند، اختصاص به یک طایفه و ملت ندارد و در میان همه گروه‌ها و ملت‌ها به سان یک سنت فراموش ناشدنی جاری بوده و به آن عمل می‌شود. مسلمانان نیز در زندگی خود برای حل بسیاری از اختلافات یا برای اثبات صحت برخی ادعاها به سوگند متوسل می‌شوند. سوگند به ذات، در تالی و نام‌ها و صفات او، سوگند به نام و مقام پیامبر و پیشوایان دینی و سوگند به قرآن کریم، مجموعه سوگندهای مسلمانان را تشکیل می‌دهد. بنابراین سوگند یاد کردن شیوه‌ای عمومی در فرهنگ و زبان‌های مختلف است و اهل سخن برای تاکید و باورآوردن مدعای خود به شخص مقابل، از آن بهره می‌جویند.

سوگند، اخبار شفاهی شخص حقیقی با گواهی گرفتن خداوند، در مقام ادای شهادت است و در نظام‌های مختلف حقوقی، از سوی گواه یا مدعی / شاکی، مدعی علیه / مشتکی عنه، در خارج از دادگاه در مقام دادن و گرفتن قول در مقام قبول التزام و تعهد به انجام یا ترک عملی یا ابراز وفاداری نسبت به مرام یا نظام یا گروه یا فرد معین در مراسم معین و یا تشریفات خاص به عمل می‌آید. در حقوق سنتی از آن به «یمن» و «حلف» به معنی سوگند، قسم و تحلیف به معنی سوگند دادن تعبیر می‌شود. به این

ترتیب سوگند گاهی از ادله‌ی اثبات دعوی و گاهی از مقوله‌ی تأکید بر التزام است. چنانکه در حقوق موضوعه‌ی ایران برابر ماده‌ی ۴۱۸ قانون آیین دادرسی مدنی گواهان پیش از ادای شهادت «سوگند یاد می‌کنند که تمام حقیقت را بگویند و غیر از حقیقت چیزی نگویند.» در همه دورها، انسان‌ها به چیزهایی قسم یاد می‌کردند، سوگند به مقدسات مورد پرستش و نیز عزیزان، مورد قسم مردم در دوران مختلف بوده است. در دوران نزول قرآن مردم به شراب، آلات موسیقی و زیبایی‌های معشوقه خود، قسم می‌خوردند اما قرآن کریم، مسیر سوگندها را تغییر داده و چیزهای دیگری را جایگزین کرد. قرآن در چهل موردی که سوگند یاد کرده است، علاوه بر خداوند موسوعاتی مانند: قرآن، نفس، خورشید، آسمان، قلم و... سوگند یاد کرده است که هر یک دارای عظمتی وصف ناشدنی هستند و خود این سوگندها فکر را به مطالعه و بررسی عظمت آنها متوجه می‌سازد.